

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

17. ročník, školský rok 2024/25

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Poznámka: Otázky monotematickej časti sú označené *.

1.* Správne odpovedzte na nasledujúce otázky a odpovede zapíšte do odpovedového hárka.

- a) V ktorom európskom meste sa konali počas svetovej výstavy v roku 1900 hry II. olympiády? Pomôžte si aj obrázkom, kde vidíte jednu z dominánt tohto mesta.
- b) Doplňte názov základného dokumentu Medzinárodného olympijského výboru?

2.* Prečítajte si uvedené výroky a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nepravdivé. Do odpovedového hárka zaznačte (zakrúžkujte) iba áno alebo nie.

- a) V rokoch 1896 – 1912 posielalo Uhorsko na OH samostatnú výpravu, oddelenú od rakúskych športovcov.
- b) Olympijské hry nemajú svoju vlastnú oficiálnu hymnu.
- c) Pedagogická časť *Ratia educationis* obsahovala normy pre telesnú výchovu.
- d) Podnetom pre rozvoj športu na Slovensku bola malá početnosť slovenskej vyššej solventnej spoločenskej elity.
- e) Už od roku 1825 sa organizovali Majstrovská Horného Uhorska vo futbale.
- f) Idea tzv. športovej geografie znamená, že vyspelé športové národy majú právo na samostatnú účasť na olympiáde bez ohľadu na štátnu suverenitu.
- g) Studená vojna mala vplyv na olympijské hry.
- h) Olympijský oheň sa v starovekej Olympii zapáľuje iba pred letnými OH s pomocou slnečných lúčov.

3.* Z ponúknutých možností vyberte iba tri také športy, v ktorých sa v súčasnosti súťaží na zimných olympijských hrách. Správne možnosti vypíšete do odpovedového hárka.

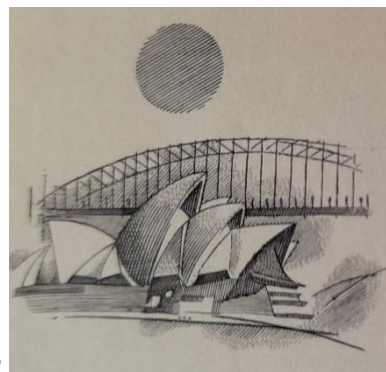
skeleton, rugby, preteky na snežnom skútri, psie záprahy, boby, kriket, skialpinizmus, rýchlokorčuľovanie, zimné pólo, synchronizované lyžovanie

4.* Pozorne si prečítajte nasledujúci text a nájdite v ňom štyri chyby. Zapíšte ich do odpovedového hárka a doplňte tam aj správne, opravené znenie. Na poradí zapísaných chýb nezáleží. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

Veľmi populárnym športom boli už 19. storočí **dosti**hy, ktoré súviseli s obľúbenosťou šermiarstva. Prvé **dosti**hy na území Slovenska zorganizoval pravdepodobne gróf Huňady v dnešných Trebaticiach už v roku 1815, ale **regulárne preteky** sa uskutočnili až v Trnave v roku 1826. Pretekalo sa na **vzdialenosť** dvoch anglických stôp.

5.* Správne odpovedzte na nasledujúce otázky a odpovede zaznačte do odpovedového hárka.

- a) V ktorom štáte a meste sa uskutočnili hry prvej novodobej olympiády v roku 1896?
- b) V ktorom z troch slovenských gymnázií mala v druhej polovici 19. storočia zásluhou Ivana Branislava Zocha telesná výchova najvyššiu kvalitu, aj keď bola nepovinným predmetom?
- c) Aký predmet bol v čase antických olympijských hier určený na dekorovanie víťaza?
- d) Autormi ktorého olympijského symbolu sú básnik Kostis Palamas a tvorca slávnostnej kantáty Spyros Samaras?
- e) Ktoré mesto v Austrálii hostilo XXVII. letné olympijské hry? Pomôžte si aj obrázkom.
- f) V ktorom štáte a meste sa konali v roku 2012 letné olympijské hry?

6.* Pri každej vete si vyberte na doplnenie vždy jednu správnu odpoveď a do odpovedového hárku zapíšte iba kombináciu čísla a písmena.

- 1. Vedecké základy telesnej výchovy dali poznatky nemeckej a) *filatelistickej pedagogiky*, b) *filantropickej pedagogiky* alebo c) *oportunistickej pedagogiky*.
- 2. Impulzy na rozvoj regulárnych športových klubov a súťažného športovania prišli do Uhorska z vyšších aristokratických kruhov a) *Francúzska*, b) *Anglicka* alebo c) *Ruska*.
- 3. Už v roku 1885 mali zriadený prvý centrálny športový zväz (asociáciu) v Uhorsku a) *gymnasti*, b) *vzpierači* alebo c) *boxeri*.
- 4. Olympijský oheň počas priebehu olympiády horí a) *nad budovou MOV*, b) *pri každom športovisku* alebo c) *na hlavnom štadióne*.

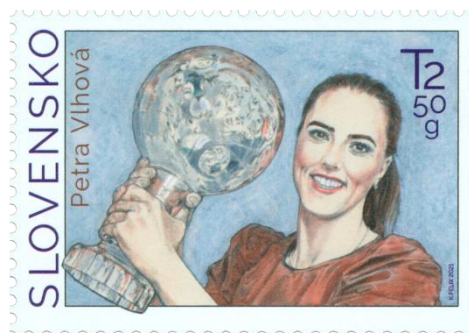
7.* Do odpovedového hárka dopíšte k príslušnému písmenu názov športu podľa uvedeného opisu.

a) Počiatky má už v stredoveku v Holandsku, jeho moderné základy položil v 19. storočí americký tanečník Jackson Haines, ktorý prispôbil tento šport rytmu hudby, súťažiť sa dá jednotlivo aj v pároch, prvá medzinárodná súťaž sa konala vo Viedni v roku 1882, medzi významné osobnosti športu patria Axel Paulsen, Rittberger a Salchow.

b) Táto športová disciplína vznikla v Anglicku, využívala sa v boji a pri love, jej medzinárodná federácia vznikla až v roku 1931 a v tom istom roku sa konali prvé majstrovská sveta, v súčasnosti je olympijským športom, pri ktorom ide o presnosť

c) Má dvojslovný názov, skladá sa z 5 disciplín, vyvinul sa z vojenskej praxe, prvé preteky pre dôstojníkov sa uskutočnili vo Švédsku v roku 1910, o jeho zaradenie do programu OH 1912 sa zaslúžil ich novodobý zakladateľ Pierre de Coubertin, majstrovská sveta sa organizujú od roku 1949.

d) Má prívlastok aj „alpské“, lebo vzniklo v tomto pohorí koncom 19. stor., má rýchlostné aj technické disciplíny (napr. slalom), na trati sú rozostavané tzv. bránky, prvýkrát sa objavil v programe IV. zimných OH v roku 1936, slávnou osobnosťou tohto športu je napr. Ingemar Stenmark a u nás Petra Vlhová. Akým dvojslovným názvom sa dnes označuje?

Petra Vlhová na poštovej známke z roku 2021

8.* Tvrdenia týkajúce sa olympijských hier v rokoch 1976 – 1984 rozdeľte na tie, ktoré sú pravdivé a na tie, ktoré sú nepravdivé. Do odpovedového hárka zapíšte k obom skupinám tvrdení iba príslušné písmená.

- a) Na OH v Montreale 1976 sa nezúčastnilo až 27 väčšinou afrických štátov, lebo nesúhlasili s tým, aby na hrách štartoval Nový Zéland, údajne podporujúci rasizmus v Juhoafrickej republike.
- b) Počas týchto OH prišlo k teroristickému útoku na izraelských športovcov.
- c) MOV nikdy nedopustil, aby krajina, ktorá je vojnovým agresorom, organizovala OH.
- d) Počas OH v Moskve 1980 bol pomer krajín ktoré sa ich zúčastnili a ktoré účasť odmietli 80:65 v prospech tých, ktoré na hry prišli.
- e) V Moskve na OH štartovali aj niektorí športovci „zo západu“, ktorí si účasť hradili z vlastných zdrojov.
- f) Športovci zo ZSSR štartovali na týchto hrách nie pod svojou, ale pod olympijskou vlajkou.
- g) Športovci z Anglicka a Francúzska boli za svoju účasť na týchto hrách doma potrestaní zastavením športovej činnosti.
- h) V roku 1984 museli krajiny tzv. východného bloku na príkaz ZSSR odmietnuť účasť na OH v Los Angeles.
- i) Niektorí športovci z Československa vycestovali na tieto hry „na vlastnú päsť“ a už sa nevrátili (emigrovali).
- j) Rumunsko, Čína aj Juhoslávia sa hier v Los Angeles zúčastnili napriek nevôli zo strany ZSSR.

9.* Ktoré tri osobnosti z nasledujúceho zoznamu mali tú česť byť súčasťou štafety s olympijským ohňom? Správne zapíšte ich priezviská do odpovedového hárka.

Marek Hamšík, Alena Heribanová, Dominika Cibulková, Anastasia Kuzminová, Jozef Pribilinec, Karin Habšudová, Petra Vlhová, Danko Barteková

10.* Správne priradte maskota k letnej olympiáde, ktorej bol symbolom. Vytvorte správnu kombináciu písmena a čísla a zapíšte ju do odpovedového hárka.

1. tigrík Hodori	a) Mníchov 1972
2. jazvečík Waldi	b) Moskva 1980
3. medvedík Míša (na obrázku)	c) Tokio 2021 (pôvodne 2020)
4. futuristická postavička Miratowa	d) Soul 1988

11. Uvedené reformy priradte k panovníkovi, ktorý ich zaviedol – Márii Terézii alebo Jozefovi II. Do odpovedového hárka zapíšte iba správne písmená.

- a) zrušenie cenzúry,
- b) obmedzovanie vzniku cechov,
- c) zavedenie povinnej školskej dochádzky,
- d) poštátnenie univerzít,
- e) zrušenie kláštorov - neužitočných rádov.

12. Z ponúknutých možností, ktoré sa týkajú dejín Francúzska, vyberte vždy iba jednu pravdivú a do odpovedového hárka ju gramaticky správne zapíšte.

- a) Vznik republiky vo Francúzsku je spojený s pomerne drastickou udalosťou, ktorá si vyžiadala smrť viacerých ľudí a vyvolala asi na všetkých panovníckych dvoch Európy zdesenie. Išlo o *popravu kráľa Ľudovíta XVI. a jeho manželky, o masaker v paláci Versailles alebo o prepadnutie kráľovského dostavníka pri Paríži?*
- b) Maximilián Robespierre a jakobíni *podporovali katolícku cirkev, snažili sa o jej ovládnutie alebo sa nezaujímal o cirkevnú problematiku?*
- c) Napoleon Bonaparte sa dostal k moci *víťazstvom vo voľbách, štátnym prevratom alebo ho dosadili revolučné masy v Paríži?*

13. Do odpovedového hárka správne doplňte nasledujúce tvrdenia.

Po porážke Napoleona sa v roku ... **A** ... začal Viedenský kongres.

Dôležitú úlohu počas neho zohrával rakúsky politik ... **B** ...

Svätú ríšu rímsku ... **C** ... národa nahradil Nemecký spolok.

Rusko posilnilo svoju moc v Európe a získalo ďalšie časti bývalého územia ... **D** ... , štátu na sever od dnešného Slovenska.

Na Viedenskom kongrese vzniklo nové spojenectvo veľmocí nazývané Svätá ... **E** ...

14. Ktoré dve z uvedených udalostí sa odohrali na území vtedajšieho Ruska počas vlády Mikuláša I.

boje s Napoleonom, povstanie dekabristov, začiatok Krymskej vojny, bitka pri Világoši,

15. K uvedeným francúzskym panovníkom priradte skutočnosti spojené so začiatkom alebo koncom ich vlády. Do odpovedového hárka zapíšte len správne kombinácie písmen a čísiel.

a) Karol X.	1) panovník, ktorý utiekol z krajiny
b) Ľudovít Filip	2) po funkciách spojených s republikou sa stal cisárom
c) Napoleon I. Bonaparte	
d) Napoleon III.	

16. Rozhodnite, ktorá udalosť sa stala skôr. Do odpovedového hárka zapíšte len kombinácie písmen a čísiel.

- a) prijatie Ústavy USA(1) alebo koniec vlády Márie Terézie v Uhorsku (2)
- b) vyhlásenie nezávislosti USA(1) alebo uzákonenie spisovnej slovenčiny Bernolákom (2)
- c) začiatok občianskej vojny v USA (1) alebo uzákonenie spisovnej slovenčiny Štúrom (2)
- d) Bostonské pitie čaju (1) alebo založenie Slovenského učeného tovaríšstva (2)

17. Priradte k významnému slovenskému vedcovi vynález alebo vedecký odbor, ktorému sa venoval. Vytvorte správnu kombináciu písmena a čísla a zapíšte ju do odpovedového hárka.

a) Murgaš	1) vynález elektromotora
b) Jedlík	2) bezdrôtová telegrafia
c) Štefánik	3) vynález padáka
d) Banič	4) astronómia

18. Doplňte informácie, ktoré súvisia s umením v 19. storočí a správne ich zapíšte do odpovedového hárka.

- Biedermeier bol meštianskou podobou umeleckého smeru, ktorý sa volá ... **A**...
- Umelecký smer, ktorý zavrhoval grécko-rímske vzory a proti rozumu staval silu lásky a citov dostal označenie ... **B**....
- V 60-tych rokoch 19. storočia sa vo výtvarnom umení nový umelecký štýl, ktorý bol spočiatku odmietaný. Jeho názov bol odvodený od známeho obrazu Clauda Moneta. Umelecov, ktorí tvorili v takomto umeleckom štýle označujeme ako ...**C**...

19. Do odpovedového hárka správne zapíšte priezviská autorov uvedených literárnych diel.

- a) René mládenca príhody a skúsenosti
- b) Etymológia slovanských slov
- c) Zelinkár
- d) Slovanské starožitnosti

20. Na obrázku vidíte súčasný pohľad na národnú kultúrnu pamiatku spojenú hlavne s treťou fázou národného obrozenia. Do odpovedového hárka na základe obrázku správne zapíšte

- a) o akú budovu ide?
- b) v ktorom slovenskom meste sa nachádza?

21. Priradte k slovenskému mestu udalosť, ktorá sa v ňom udiala. Vytvorte iba správnu kombináciu písmena a čísla a zapíšte ju do odpovedového hárka.

a) Bratislava	1) vyhlásenie Memoranda slovenského národa
b) Martin	2) vznik textu slovenskej národnej hymny
c) Liptovský Mikuláš	3) stredisko dobrovoľníckych výprav na západnom Slovensku
d) Myjava	4) vyhlásenie Žiadostí slovenského národa

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský
Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Vydal: NIVaM, 2025 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády